

Ģenētiskā daudzveidība

Publicēts: 05.11.2020.

Konvencija par bioloģisko daudzveidību (Konvencija) ir galvenais starptautiskais instruments, kas paredz vispārēju pieeju bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un ilgtspējīgai izmantošanai. Viens no virzieniem, lai saglabātu bioloģisko daudzveidību, ir ģenētisko resursu izmantošanas taisnīga un godīga ieguvumu sadale.

Ģenētiskie resursi ir dabisku, domesticētu vai kultivētu sugu ģenofonds (t.i. populācijas vai sugas ģēnu kopums). Tiem ir būtiska un aizvien nozīmīgāka loma daudzās ekonomikas nozarēs:

- pārtikas ražošanā,
- mežsaimniecībā,
- zāļu un kosmētikas izstrādē,
- enerģijas bioavotu izstrādē.

Ģenētiskajiem resursiem ir nozīmīga loma bojātu ekosistēmu atjaunošanā un apdraudētu sugu aizsardzībā.

Eiropas Savienībā (ES) dažādi lietotāji un piegādātāji – akadēmiskie, universitāšu un nekomerciālie pētnieki un dažādu rūpniecības nozaru uzņēmumi – izmanto ģenētiskos resursus pētniecības, izstrādes un komercializācijas vajadzībām.

Regulējumi:

2010. gada 29. oktobrī Konvencijas pušu konferencē tika pieņemts *Nagojas Protokols par ģenētisko resursu pieejamību un to izmantošanā iegūto labumu taisnīgu un vienlīdzīgu sadali*, kas pievienots Konvencijai.

2014. gada 14. aprīlī ES Padome pieņēma lēmumu noslēgt Konvencijai pievienoto Nagojas Protokolu.

Papildus Padomes lēmumam ir pieņemta Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 16. aprīļa [Regula Nr. 511/2014 par no Nagojas Protokola izrietošiem atbilstības pasākumiem lietotājiem Savienībā](#). Izstrādāti arī [Norādījumi par piemērošanas jomu un galvenajiem pienākumiem](#) attiecībā uz Regulu Nr. 511/2014.

2017. gadā veikts [Izvērtējums par Konvencijas Nagojas Protokola ratificēšanu Latvijā](#). 2019. gada 21. novembrī pieņemts [Ģenētisko resursu izmantošanas likums](#). Likuma mērķis ir nodrošināt ģenētisko resursu tiesisku izmantošanu, nosakot kompetento iestādi Latvijā, ģenētisko resursu lietotāju pienākumus un atbildību par regulas Nr. 511/2014 prasību neievērošanu.

Vairāk par Nagojas Protokolu var uzzināt [Eiropas Komisijas mājaslapā](#).

<https://www.daba.gov.lv/lv/genetiska-daudzveidiba>